

OMAVALVONTAKUVAUS

TILAN NIMI:

Suunnitelman tekijä:

Päivämäärä:

Sisällysluettelo

1 Tilan tiedot.....	5
1.1 Tilan nimi ja osoite:.....	5
1.2 Tilalla työskentelevät henkilöt ja heidän puhelinnumerosa sekä vastuualueensa:	5
1.3 Tilan tuotantosuunta ja jos useita pitopaikkoja, niin tämän suunnitelman pitopaikka:	5
1.4 Tilalla olevat eläimet ja tuotanto; mitä tuotetaan ja tuotantotapa?:	5
1.5 Tilalla olevan palo- ja pelastussuunnitelman sijainti:	6
2 Tilan asemapiirros	6
3 Tärkeimmät puhelinnumerot	7
4 Eläintilojen puhtaanapito	8
4.1. Pienten vasikoiden karsinat, vasikkapiilot emotiloilla	8
4.2. Teini-ikäisten karsinat.....	8
4.3. Ryhmäkarsinat, makuuparrelliset karsinat	8
4.4. Sairas-/poikimakarsinat	8
4.5. Mahdolliset karanteenitilat sairaille eläimille	8
4.6. Eläinten käsittelytilat, käsittelyhäkit	8
4.7 Jaloittelutarhat ja laitumet	8
5 Rehu- ja ruokintatilojen puhtaanapito	8
5.1 Rehuvarastot, rehusiilot	8
5.2 Ruokintahäkit, ruokintapöydät.....	9
5.3 Ternimaitovarastot emotiloilla – missä sijaitsee? Miten varastoa pidetään järjestyksessä – merkinnät?	9
5.4. Ruokintasuunnitelman laadinta ja päivitys	9
6 Laitteiden, säiliöiden ja kuljetusvälineiden puhtaanapito.....	9
6.1 Rehunjakokoneet (esim. apevaunu).....	9
6.2 Muut välineet kuten kottikärryt, ämpärit ja lapiot sekä vasikoiden mahdolliset tuttisangot.....	9
6.3. Juoma-automaatti	9
6.4. Juomakupit	9
6.5. Väkirehuautomaatit/-annostelijat.....	9
6.6. Traktorit sekä pien- ja pyöräkuormaajat	9
7 Eläinten hoito	10
7.1. Puhtaanapito	10
7.2. Hoitotoimenpiteet – missä ja miten suoritetaan?	10

8 Rehun ja veden aistinvaraisen laadun valvonta	10
8.2 Veden laatu.....	10
9 Haittaeläinten, jyräjöiden ja lintujen, torjunta	11
9.1 Kemiallinen torjunta (myrkyt ja karkotteet).....	11
9.2. Luonnonmukainen torjunta (kissat)	11
9.3. Mekaaninen torjunta.....	11
9.4. Haittaeläinten raatojen hävitys	11
10 Jätteiden käsittely.....	11
10.6. Kuolleena syntyneet eläimet, jälkeiset, teurasjätteet, lopetetut eläimet	12
11 Varotoimet tuotaessa/myytäessä eläimiä.....	12
11.1 Salmonellatodistus	12
11.2 BVD-todistus	12
11.3 Pälvilsatodistus.....	12
11.4. Tarttuvat sorkkasairaudet	12
11.5. Loistartunnat	12
12 Rehun lisäaineiden, eläinlääkkeiden, kasvinsuojeluaineiden, lannoitevalmisteiden, biosidien ja vaarallisten kemikaalien käyttö ja säilytys	12
12.1 Rehun lisäaineet (säilöntä)	12
12.2 Eläinlääkkeet ja lääkekirjanpito	12
12.3 Kasvinsuojeluaineet.....	12
12.4. Lannoitevalmisteet	13
12.5. Biosidit	13
12.6. Vaaralliset kemikaalit	13
13 Henkilöstön perehdyttäminen elintarvikehygieniaan ja tartuntatautien torjuntaan	14
13.1 Elintarvikehygienia	14
13.2 Tartuntatautien torjunta	14
13.3 Vierailijoiden suojaus.....	14
13.4 Yhteisten koneiden ja laitteiden puhdistus	14
13.5 Lanta- ja rehukauppa.....	14
14 Omavalvontakuvauksen ohje	15
14.1 Eläintilojen puhtaanapito	15
14.2 Rehu- ja ruokintatilojen puhtaanapito	15
14.3 Laitteiden, säiliöiden ja kuljetusvälineiden puhtaanapito	15
14.4 Eläinten hoito	16

14.5 Rehun ja veden aistinvaraisen laadun valvonta	16
14.6. Haittaeläinten torjunta.....	17
14.7. Jätteiden käsittely.....	17
14.8. Varotoimet tuotaessa ja myytäessä eläimiä	17
14.9. Rehun lisäaineiden, eläinlääkkeiden, kasvinsuojeluaineiden, lannoitevalmisteiden, biosidien ja vaarallisten kemikaalien käyttö ja säilytys	18
14.10 Henkilöstön perehdyttäminen elintarvikehygieniaan ja tartuntatautien torjuntaan	18
15 Hyödyllisiä Internet-sivuja	19
16 Lähteet.....	19

1 Tilan tiedot

1.1 Tilan nimi ja osoite:

TILAN NIMI:
OSOITE:
POSTINRO JA PAIKKAKUNTA:
TILATUNNUS:

1.2 Tilalla työskentelevät henkilöt ja heidän puhelinnumeronsa sekä vastuualueensa:

Henkilön nimi	Puhelinnumero	Vastuualue(et)

1.3 Tilan tuotantosuunta ja jos useita pitopaikkoja, niin tämän suunnitelman pitopaikka:

1.4 Tilalla olevat eläimet ja tuotanto; mitä tuotetaan ja tuotantotapa?:

1.5 Tilalla olevan palo- ja pelastussuunnitelman sijainti:

2 Tilan asemapiirros

3 Tärkeimmät puhelinnumerot

Tähän pohjaan jokainen tila voi täyttää omat tärkeät puhelinnumeronsa. Riippuen tilan sijainnista löytynee tieto puhelinnumeroista esimerkiksi kunnan Internet-sivuilta tai puhelinluettelosta.

Yleinen hätänumero		112
Poliisi		112
Pelastuslaitos		
päivystävä pelastusviranomainen		
palotarkastusasiat (kunta)		
Keskussairaala		
päivystyksen puhelinneuvonta (yö)		
Terveyskeskus		
lääkärin ajanvaraus		
Työterveyshuolto		
Neuvola		
Hammaslääkäri, särkypäivystys		
Myrkytystietokeskus 24h		09-471977
Eläinlääkäri		
Eläinlääkäri		
Hätäteurastukset, teurastajan nimi		
Raatokuljetus, Honkajoki Oy		0108346460 (ark. 8-16)
Sähkölaitoksen vikailmoitukset		
Vesilaitoksen vikailmoitukset		
Sähkömies		
Traktoreiden huoltomies		
Muiden koneiden huoltomies		
Rakennustarkastaja		
Terveystarkastaja		
Johtava lomittaja		

Omavalvontakuvaus lihanauta- ja emolehmätiloille

4 Eläintilojen puhtaanapito

4.1. Pienten vasikoiden karsinat, vasikkapiilot emotiloilla

4.2. Teini-ikäisten karsinat

4.3. Ryhmäkarsinat, makuuparrelliset karsinat

4.4. Sairas-/poikimakarsinat

4.5. Mahdolliset karanteenitilat sairaille eläimille

4.6. Eläinten käsittelytilat, käsittelyhäkit

4.7 Jaloittelutarhat ja laitumet

5 Rehu- ja ruokintatilojen puhtaanapito

5.1 Rehuvarastot, rehusiilot

5.2 Ruokintahäkit, ruokintapöydät

5.3 Ternimaitovarastot emotiloilla – missä sijaitsee? Miten varastoa pidetään järjestyksessä – merkinnät?

5.4. Ruokintasuunnitelman laadinta ja päivitys

6 Laitteiden, säiliöiden ja kuljetusvälineiden puhtaanapito

6.1 Rehunjakokoneet (esim. apevaunu)

6.2 Muut välineet kuten kottikärryt, ämpärit ja lapiot sekä vasikoiden mahdolliset tuttisangot

6.3. Juoma-automaatti

6.4. Juomakupit

6.5. Väkirehuautomaatit/-annostelijat

6.6. Traktorit sekä pien- ja pyöräkuormaajat

7 Eläinten hoito

7.1. Puhtaanapito

- Kuivitus

- Mekaaninen puhdistus kuten karvojen ajo/leikkaus

7.2. Hoitotoimenpiteet – missä ja miten suoritetaan?

- Sorkkahoito

- Lääkitys

- Poikiminen ja poikima-apu

8 Rehun ja veden aistinvaraisen laadun valvonta

8.1 Rehujen laatu

- Säilörehu

- Viljat

- Ostorehut

8.2 Veden laatu

- Onko käytössä lämmin vai kylmä vesi?

- Miten veden saanti varmistetaan talvipakkasilla, jos esimerkiksi vesikupit jäätyvät?

9 Haittaeläinten, jyrsijöiden ja lintujen, torjunta

9.1 Kemiallinen torjunta (myrkyt ja karkotteet)

9.2. Luonnonmukainen torjunta (kissat)

9.3. Mekaaninen torjunta

9.4. Haittaeläinten raatojen hävitys

10 Jätteiden käsittely

10.1 Ongelmajätteet: akut, maalit, loisteputket ym.

10.2. Metalliromu

10.3. Öljyt ym.: hydraulikkaöljyt, traktoriöljyt, muiden koneiden öljyt

10.4. Muovit: Aumamuovi, paalimuovi, lannoitesäkit

10.5. Muut jätteet: Pahvit, paperit

10.6. Kuolleena syntyneet eläimet, jälkeiset, teurasjätteet, lopetetut eläimet

11 Varotoimet tuotaessa/myytäessä eläimiä

11.1 Salmonellatodistus

11.2 BVD-todistus

11.3 Pälvisilsatodistus

11.4. Tarttuvat sorkkasairaudet

11.5. Loistartunnat

12 Rehun lisäaineiden, eläinlääkkeiden, kasvinsuojeluaineiden, lannoitevalmisteiden, biosidien ja vaarallisten kemikaalien käyttö ja säilytys

12.1 Rehun lisäaineet (säilöntä)

12.2 Eläinlääkkeet ja lääkekirjanpito

12.3 Kasvinsuojeluaineet

12.4. Lannoitevalmisteet

12.5. Biosidit

12.6. Vaaralliset kemikaalit

13 Henkilöstön perehdyttäminen elintarvikehygieniaan ja tartuntatautien torjuntaan

13.1 Elintarvikehygienia

13.2 Tartuntatautien torjunta

13.3 Vierailijoiden suojaus

13.4 Yhteisten koneiden ja laitteiden puhdistus

13.5 Lanta- ja rehukauppa

14 Omavalvontakuvauksen ohje

Omavalvontakuvauksen ohjeessa kerrotaan kohta kohdalta asiat, joita kuvauksessa tulisi kertoa ja ottaa esille.

14.1 Eläintilojen puhtaanapito

Eläintilojen puhtaanapitoon liittyen kerrotaan jokaisen eläintilan kohdalla sille tilalle tyypilliset siivous ja pesutoimenpiteet. Kuvauksessa on tultava ilmi, kuinka usein tilaa pestään ja käytetäänkö mahdollisesti pesu- tai desinfiointiaineita ja millaisia aineita ne ovat.

14.2 Rehu- ja ruokintatilojen puhtaanapito

Rehu- ja ruokintatilojen puhtaanapidosta kerrotaan niiden tilojen puhtaanapidosta, joissa yleensä tilalla säilytetään rehua. Nämä tilat voivat olla siiloja (torni- tai laakasiiloja) tai sitten ihan vain varastoja, joissa säilytetään esimerkiksi maitojauhetta 25kg:n pusseissa. Ruokintapöytien ja heinähäkkien osalta kerrotaan, mistä eläimet saavat pääasiassa ruokansa ja miten niiden tilojen puhtaudesta huolehditaan. Kuvauksessa on tultava ilmi kuinka usein tilat puhdistetaan ja miten.

Ternimaitovarastoista pitää kuvata myös se, miten varmistetaan, että vasikka saa varmasti ternimaidon, jos se ei emältä sitä jostain syystä itse saa. Varaston paikka voidaan myös kertoa.

Tiloilla on myös oltava esittää ruokintasuunnitelma. Omavalvontasuunnitelmassa voidaan kertoa, milloin ruokintasuunnitelma tehdään, kuinka usein sitä päivitetään ja kuka on siitä vastuussa. On myös kerrottava, missä ruokintasuunnitelmaa säilytetään ja kuka sen yleensä tekee.

14.3 Laitteiden, säiliöiden ja kuljetusvälineiden puhtaanapito

Liittyen laitteiden, säiliöiden ja kuljetusvälineiden puhtaanapitoon kerrotaan erilaisten ruokintaan ja muuhun eläimiä koskevaan työhön liittyvien laitteiden puhtaanapidosta. Tällainen laite on esimerkiksi apevaunu, jolla eläimille tehdään päivittäin ruoka. Kuvauksessa kerrotaan, kuinka usein laite puhdistetaan ja miten. Muista välineistä kerrotaan, kuinka ne puhdistetaan ja millä ja miten usein. Tuttisangoista mainitaan myös se, miten sangot saadaan ilmastavasti kuivattua pesun jälkeen ja kuinka usein niistä vaihdetaan tutit tai koko sanko vaihdetaan uuteen. Jos tilalla on käytössä juoma-automaatti, kerrotaan, miten sen puhtaudesta ja kalibroinnista huolehditaan. Vesikuppien pesutiheys kerrotaan ja jos käytössä on väkirehuautomaatit, kerrotaan niiden pesutavasta ja pesutiheydestä. Myös muiden koneiden kuten traktoreiden ja erilaisten pien- ja pyöräkuormaajien puhdistuksesta kerrotaan.

14.4 Eläinten hoito

Eläinten puhtaanapitoon liittyen kerrotaan mahdolliset kuivitustoimenpiteet ja niiden toistuvuus, eli kuinka usein kuivitetaan. Kerrotaan myös käytettävät kuivikkeet kullakin eläinryhmällä, eli esimerkiksi jos pienet vasikat saavat olkea kuivikkeeksi, mutta muut eläimet vain turvetta tai ei kuiviketta ollenkaan. On hyvä myös mainita, mistä kuiviketta hankitaan, eli esimerkiksi onko olkea ostettava vai pystytäänkö sitä saamaan omilta pelloilta. Jos tilalla harrastetaan eläinten mekaanista puhdistusta eli karvojen ajoa koneella tai leikkaamista saksilla, niin siitä on myös hyvä mainita kuvauksessa.

Hoitotoimenpiteisiin liittyen kerrotaan paikka, jossa hoitotoimenpiteet tehdään. Eli jos tilalla on olemassa käsittelyhäkki, mainitaan se kuvauksessa. Kuvauksessa mainitaan myös tilalla työskentelevä henkilö, joka pystyy ammattitaidoltaan jatkamaan eläinlääkärin antamaa lääkitystä jollekin eläimelle. Sorkkahoitajaa varten emolehmätilojen on kuvattava sorkkahoitopaikka. Jos tilalla on sairaskarsinoita, ne on hyvä mainita.

Emotiloilla kerrotaan, miten poikiminen järjestetään eli missä emot yleensä poikivat ja onko mahdollista ottaa emo erilliseen karsinaan, jos näyttää siltä että poikima-apua tarvitaan.

14.5 Rehun ja veden aistinvaraisen laadun valvonta

Rehun ja veden laadun valvonnasta kerrotaan, miten rehujen laatua valvotaan. Jos tilalla tuotetusta säilörehusta otetaan analyysit, mainitaan se kuvauksessa ja myös analyysien säilytyspaikka. Myös aistinvaraisen laadun valvonnasta kerrotaan, miten se tehdään ja missä vaiheessa. Laatuun tulee kiinnittää viimeistään siinä vaiheessa huomiota, kun rehua aletaan syöttää. Viljoista voidaan ottaa myös analyysit, mainita se kuvauksessa ja myös analyysien säilytyspaikka. Viimeistään viljoja syötettäessä pitäisi tehdä aistinvaraista laadunvalvontaa, ettei syötössä ole esimerkiksi homeista viljaa. Ostorehuista vakuustodistukset kannattaa säilyttää ja niiden säilytyspaikka kertoa kuvauksessa. Myös jokaisen ostorehuerän tullessa tilalle on hyvä kertoa, onko tilalla tapana tarkistaa rehuerä aistinvaraisesti.

Veden valvonnassa voidaan kertoa, käytetäänkö aistinvaraista valvontaa enimmäkseen vai ottaako tila säännöllisesti vedestä näytteet ja lähettää analysoitavaksi. Analyysi on hyvä tehdä muutaman vuoden välein. Kuvauksessa voi kertoa myös, onko eläimillä käytössään kylmä vai lämmin juomavesi ja kertoa, miten talvipakkasten aikaan on varauduttu siihen, että vettä ei tule ollenkaan.

14.6. Haittaeläinten torjunta

Jos eläintiloissa esiintyy paljon rottia tai hiiriä, on niiden torjunnasta kerrottava. Jos käytössä on kemialliset torjunta-aineet, kerrotaan niiden käyttö ja tuotteiden merkit. Haittaeläimiä ovat myös kärpäset ja niiden torjunnasta kerrotaan myös tässä, kuten myös valmisteiden merkit. Jos tilalta löytyy kissoja, jotka saalistavat hiiriä ja rottia ja siten omalta osaltaan myös auttavat torjunnassa, on se myös hyvä mainita.

Mekaanisesta torjunnasta voidaan myös kertoa eli jos käytetään navettatiloissa hiirenloukkuja tai muita ansoja. On hyvä mainita myös jos tilalla yritetään jollain tavalla estää lintujen pääsy navettatiloihin ja rehuvarastoihin. Myös haittaeläinten raatojen hävitys kerrotaan.

14.7. Jätteiden käsittely

Tilalla olevien jätteiden kierrätys on kuvattava tässä kohdassa. Kuvataan, mihin jätteet toimitetaan ja mitä voidaan itse hävittää esimerkiksi polttamalla (pahvit ja paperit). Kerrotaan, viedäänkö jätteet itse kaatopaikalle vai hakeeko joku yritys jätteet pihasta asti. Kuolleiden eläinten kohdalta kerrotaan, miten niiden kanssa toimitaan. Myös jätteiden ja kuolleiden eläinten välisäilytyspaikka tilalla mainitaan tässä kohdassa.

14.8. Varotoimet tuotaessa ja myydessä eläimiä

Tässä kohdassa mainitaan mahdolliset varotoimet silloin, kun uusia eläimiä tuodaan alkutuotantopaikalle tai vastaavasti myydään esimerkiksi siitoseläimeksi. Välitysvasikoita tuodessa teurastamon kautta on sekä maitotiloilla että lihanautatilalla olemassa salmonellavakuutus. Salmonellavakuutuksen tarkoituksena on korvata vakuutuksen laajuudesta riippuen salmonellasta johtuva naudanlihantuottajan taloudellinen vahinko. Vakuutus on vapaaehtoinen, mutta suositeltava. Tuottajalta edellytetään, että hän käyttää puhtaita rehuja eläinten ruokinnassa ja että eläimet ovat kotimaassa syntyneitä. Tuottajan on myös tarjottava vierailijoille suojavarusteet vieraillessaan eläintiloissa tai muuten varmistettava, ettei vieras tuo salmonellaa eläinsuojaan.

Jos tila vaatii eläimeltä muita varotoimia tai todistuksia, on ne mainittava tässä kohdassa. Näitä voivat olla esimerkiksi BVD- todistus, pälvilsatodistus, tarttuvien sorkkasairauksien todistus ja loistodistus. Näillä todistuksilla myyjä vannoo, että tilalla ei ole esiintynyt mitään edellä mainituista taudeista. Kohdassa on myös hyvä mainita, mihin tarkoitukseen tilalle yleensä tulee uusia eläimiä.

14.9. Rehun lisäaineiden, eläinlääkkeiden, kasvinsuojeluaineiden, lannoitevalmisteiden, biosidien ja vaarallisten kemikaalien käyttö ja säilytys

Omavalvonnan asiakohdassa liittyen rehun lisäaineisiin, eläinlääkkeisiin, kasvinsuojeluaineisiin, lannoitevalmisteisiin, biosideihin ja vaarallisiin kemikaaleihin kerrotaan, millaisia aineita tilalla käytetään mihinkin tarkoitukseen ja missä niitä säilytetään. Jos rehuun käytetään jonkinlaista säilöntäainetta, kerrotaan säilöntäaineen tyyppi ja valmisteen merkki. Eläinlääkkeiden kohdalla kerrotaan yleisimmät tilalla säilytettävät lääkkeet ja niiden säilytyspaikka. Kasvinsuojeluaineiden käyttöön liittyen on oltava olemassa voimassa oleva kasvinsuojelukoulutus, jonka säilytyspaikka on mainittava ja käytettävät valmisteet on lueteltava. Jos tilalla käytetään lannoitevalmisteita eli apulantoja, kerrotaan niiden säilytyspaikka. Biosideja eli esimerkiksi tuholaistorjunta-aineita käytettäessä on kerrottava niiden säilytyspaikasta ja käytöstä. Jos tilalla on muita vaarallisia kemikaaleja kuten liuottimia ja öljyjä, täytyy niiden säilytyspaikka mainita.

14.10 Henkilöstön perehdyttäminen elintarvikehygieniaan ja tartuntatautien torjuntaan

Henkilöstön perehdyttämisestä mainitaan sen tilalla työskentelevän henkilön nimi, jonka vastuulla on perehdyttää uudet työntekijät elintarvikehygieniaan ja tartuntatautien torjuntaan. Tällä henkilöllä olisi hyvä olla suoritettuna hygieniapassi, jotta hän olisi pätevä perehdyttämään muita. Tartuntatautien torjuntaan perehdytyksessä on henkilöllä hyvä olla esimerkiksi maatalousalalta koulutus tai työkokemusta, jotta hänelle ovat nämä asiat tuttuja.

Tässä mainitaan myös miten vierailijat on huomioitu. Onko olemassa jonkinlaista tautisuojausta, eli omaa pukuhuonetta vierailijoille tai esimerkiksi tautipenkkiä. Jos vierailijoille on saatavilla suojahaalarit ja kengänsuojat, kerrotaan niiden säilytyspaikka tässä. Onko tilalla olemassa karja-autokuskeille erillistä ohjetta toimintatavoista? Jos tilalla on yhteisiä koneita ja laitteita toisen tilan kanssa, kerrotaan, miten varmistetaan se, ettei näiden koneiden välityksellä pääse taudit leviämään navetasta toiseen. Jos tilalla tapahtuu lanta- tai rehukauppaa, kerrotaan, miten tartuntataudeilta suojaudutaan tässä tilanteessa.

15 Hyödyllisiä Internet-sivuja

Alkutuotannon täydentävät ehdot. www.evira.fi, elintarvikkeet, alkutuotanto, täydentävät ehdot.

Maatilojen omavalvonta ja tarpeellisia linkkejä.

http://www.mtk.fi/liitot/varsinaissuomi/ajankohtaista/fi_FI/omavalvontalinkit/

Omavalvonta. www.evira.fi, elintarvikkeet, hygieniaosaaminen, tietopaketti, omavalvonta.

Omavalvonta ajankohtaiseksi kaikille tiloille. <http://www.proagria.fi/ek/uutisia/omavalvonta.html>

16 Lähteet

L 13.1.2006/23. Elintarvikelaki. Valtion säädöstietopankki Finlex. www.finlex.fi, lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö, 2006, 13.1.2006/23.